

מטעם 96 לפרשת שופטים
רמזים בטעמי המקרא בפרשה

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

לא תטה **מְשַׁפֵּט** (זקף קטן) לא תפיר פְּנִים (דברים טז, יט)

במדרש **תנחומא** (שופטים - פרק ז) נאמר: "לא תטה משפט לא תכיר פנים, אזהרה לנשיא שלא יושיב הראוי למעלה למטה ואת הראוי למטה למעלה".

רבי חיים אלתר פאנעט מבאר¹ רמז בטעמים: לא תטה **מְשַׁפֵּט** (זקף קטן), שלא יזקיף את הקטן ולא יקטין את הזקוף.

רבי זאב רייכנברג מבאר²: על תיבת **מְשַׁפֵּט** יש טעם **זקף קטן**, לרמז מה שהביא רש"י כאן: "לא תכיר פנים- אף בשעת הטענות, אזהרה לדיין שלא יהא רך לזה וקשה לזה, אחד עומד ואחד יושב, לפי שכשרואה זה שהדיין מכבד את חברו מסתתמין טענותיו".

לכן נרמז **מְשַׁפֵּט** בטעם **זקף קטן**, שלא יתן הדיין לקטן לעמוד ולזקוף עצמו בשעת המשפט בכדי שלא יסתתמו טענותיו.

ולא תקח **שִׁחַד כִּי הִשְׁחַד** (מנח רביעי) יְעַנֶּה עֵינָי חֲכָמִים וַיִּסְלַף דְּבָרֵי צְדִיקִים (דברים טז, יט)

במסכת **כתובות** (דף קה עב) מבואר: "מאי שוחד? שהוא חד". רש"י מבאר: "שהוא חד - הנותן והמקבל נעשים לב אחד". ע"כ.

ונרמז בטעמים: **כִּי הִשְׁחַד** (מנח רביעי), צורת הטעם כנקודה **אחת**, הנותן והמקבל נעשים לב אחד.

שלום המאירי

צִדְקָא צִדְקָא (מארכא טרחא³) תְּרַדֵּף (דברים טז כ)

הרמב"ם מבאר⁴ מדוע נזכרות מחלוקות בהן בסופו של דבר חזר בו אחד החולקים, כי בכך מקיים החוזר בו "צדק צדק תרדוף". ועל זה אמרו חכמים (אבות פ"ה), הוי מודה על האמת. ע"כ.

¹ **תפוחי חיים** על טעמי המקרא, רבי חיים אלתר פאנעט מקרלסבורג ואב"ד רמת אביב, ירושלים תשנט.

² **זר הצבי** ב', רבי זאב רייכנברג, בני ברק תשנא, עמ' רעח.

³ השמות הספרדים למרכא טפחא.

⁴ הקדמות הרמב"ם - **הקדמת הרמב"ם לפירוש המשניות**: "והטעם שהצריכום לכתוב דעת איש אחד, ואחר כן חוזר מן הדעת היא, כגון שאמרו, בש"א כך ובה"א כך וכך, וחזרו ב"ה להורות כדברי ב"ש, כדי להודיעך אהבת האמת והגברת הצדק והאמונה. שהרי אלו אנשים הנכבדים, החסידים, הנדיבים, המופלגים בחכמה, כשראו דברי החוק עליהם טובים מדבריהם, ועיונו נכון, הודו לו וחזרו לדעתו. כל שכן שאר האנשים, בראותם האמת נוטה עם בעל דינו, יהיה כמו

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

ונרמז בטעמים: צָדֵק צָדֵק (מארכא טרחא), צורת הטעמים רומזת שמה שתחילה חשב לצד אחד, חזר בו והודה לצד שני, ונכתב הדבר באריכות (מארכא), אף שיש בכך טרחה, כדי ללמד להיות מודה על האמת.

שלום המאירי

צָדֵק צָדֵק (מארכא טרחא) תְּרַדֵּף (דברים טז כ)

רבי חיים בן עטר, אור החיים, מבאר: "צדק צדק תרדוף וגו' בא להזהיר כשיש בעיר שני אנשים מופלגים בחכמה, ושנים אחרים גם כן חכמים, אלא שאינם בסוג הראשון, אל יאמר אדם כיון ששני אנשים יכולין להורות ולשפוט בצדק לא אטריח את המופלגים לישא בעול מינוי הדיינות, או לצד שצריך להם טורח במינויים ימנע ויסתפק בקטנים תלמוד לומר צדק צדק, פירוש הגם שהשגת לדיינים שהם ראויים, עליך לחזר אחר היותר ראויים מהם". ע"כ.

ונרמז בטעמים: צָדֵק צָדֵק (מארכא טרחא), עליך להאריך ולטרוח לחזר אחר היותר ראויים לדון.

שלום המאירי

צָדֵק צָדֵק תְּרַדֵּף (אתנחתא) (דברים טז כ)

רבי שאול בראך מוצא⁵ בפסוק רמז למצות מעשר כספים: בתיבת צדק רמז למצות מעשר, שהדל"ת רומז על הדל⁶ וחלקו הוא מצדי"ק עד קו"ף, שצ' חלקים הוא של בעל הבית ויו"ד חלקים להדל. ע"כ.

ונרמז בטעמים: אפשר להוסיף לדבריו, שהמלה "צדק" כתובה פעמיים בפסוק, כלומר שני מעשרות, שהרי באושא נמנו שאפשר להפריש למצוה עד חומש (כתובות נ עא), כלומר ישארו לנותן שמונה חלקים, ולכן תְּרַדֵּף – אתנחתא, שצורת האתנחתא אות ח' כלומר שמונה, ואז יפסיק לרדוף, אתנחתא- ינוח, לא יתן יותר.

שלום המאירי

כן נוטה לאמת, ולא יקשה עורף. וזהו דברי הכתוב (דברים יד), צדק צדק תרדוף. ועל זה אמרו חכמים (אבות פ"ה), **הוי מודה על האמת**. רצו לומר, אף על פי שתוכל להציל נפשך בטענות תוכחיות, כשתדע שהם אמת דברי חבירך, אשר טענתך עליו גלויה מפני חולשתו, או מפני יכולתך להטעות האמת, חזור לדבריו והריב נטוש".
⁵ **גבעת שאול**, רבי שאול בראך, אב"ד קאשוי, ווראנוב תרצד.

⁶ ראה **שבת** דף קד עא: אמרי ליה רבנן לרבי יהושע בן לוי אתו דרדקי האינדא לבי מדרשא ואמרו מילי דאפילו בימי יהושע בן נון לא איתמר כוותיהו אל"ף ב"ת אלף בינה גימ"ל דל"ת גמול דלים